

ARTYKUŁY PRZEGLĄDOWE, NOTATKI

Aneta WNUK*

WYPADKI DROGOWE W GMINIE SZADEK W LATACH 2010–2017

Streszczenie. Jednym z podmiotów zajmujących się zbieraniem i analizowaniem danych z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego jest Polskie Obserwatorium Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego. Integralną częścią Obserwatorium jest interaktywna mapa udostępniona na portalu www.obserwatoriumbrd.pl. W artykule zaprezentowano analizę wypadków drogowych w gminie Szadek w latach 2010–2017 posługując się tym narzędziem oraz w oparciu o inne dane zbierane w hurtowni danych Obserwatorium.

Słowa kluczowe: bezpieczeństwo ruchu drogowego, wypadki drogowe

WPROWADZENIE

Badania, których przedmiotem są wypadki drogowe, prowadzone są przez specjalistów z różnych dziedzin. Stanowią obszar zainteresowania m.in. inżynierów, policji, służb ratunkowych, socjologów, psychologów, pedagogów, czy geografów transportu. Ważnym elementem badań tego rodzaju, poza zastosowaniem odpowiednich metod analizy, są materiały źródłowe. Ich poziom dokładności i kompletności warunkuje uzyskiwane wyniki oraz decyduje o możliwości analiz

* Aneta Wnuk, dr nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika, absolwentka Akademii Pedagogiki Specjalnej w Warszawie, Centrum Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego Instytutu Transportu Samochodowego, 03-301 Warszawa, ul. Jagiellońska 80, e-mail: aneta.wnuk@its.waw.pl.

porównawczych w czasie i przestrzeni. Informacje na temat rozmieszczenia i charakteru wypadków drogowych stanowią cenny materiał diagnostyczny z zakresu m.in. funkcjonowania infrastruktury drogowej, prowadzonej na danym obszarze polityki transportowej czy zachowań uczestników ruchu. Sukcesywne zbieranie danych oraz analizy porównawcze pozwalają na ewaluację wprowadzanych inwestycji w zakresie infrastruktury, ocenę wdrożonych rozwiązań w zakresie organizacji ruchu pojazdów czy też prowadzonych kampanii społecznych mających na celu podniesienie poziomu bezpieczeństwa na drogach.

Jednym ze źródeł tego rodzaju danych jest Polskie Obserwatorium Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego (POBR). Działa ono w Instytucie Transportu Samochodowego od 2014 r. i zajmuje się zbieraniem, gromadzeniem, analizowaniem i upowszechnianiem danych z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego. POBR gromadzi dane pochodzące z policyjnego *Systemu Ewidencji Wypadków i Kolizji*, Głównego Urzędu Statystycznego, Generalnego Pomiaru Ruchu Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, *Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców*. Dane te służą m.in. do oceny skuteczności podejmowanych działań, kreowania polityki bezpieczeństwa ruchu drogowego i podnoszenia świadomości społeczeństwa w obszarze zagrożeń w ruchu drogowym. Są również cennym źródłem danych dla analiz naukowych, w tym badań o charakterze geograficznym, bowiem informacje gromadzone przez POBR posiadają atrybut przestrzenny w postaci współrzędnych geograficznych miejsca, w którym doszło do zdarzenia.

POBR jest jednostką wspierającą władze centralne i lokalne w procesie zarządzania bezpieczeństwem ruchu drogowego. System informatyczny Obserwatorium składa się z hurtowni danych i portalu informacyjnego. Portal dostarcza narzędzi do analiz danych o wypadkach drogowych. Interaktywna mapa, będąca elementem portalu, umożliwia ocenę zagrożeń dla wybranych obszarów. Wynikami analiz są mapy wypadków i zestawienia tabelaryczne z danymi liczbowymi. Publikowany artykuł został opracowany z wykorzystaniem danych i map pochodzących z mapy interaktywnej oraz hurtowni danych POBR. Przedstawiono w nim analizę wypadków drogowych w gminie Szadek w latach 2010–2017 na tle Polski, województwa łódzkiego oraz powiatu zduńskowolskiego.

Polska należy do grupy państw europejskich o jednym z najwyższych wskaźników liczby zabitych na sto wypadków drogowych. W 2015 r. wskaźnik ten, najwyższy wśród państw Unii Europejskiej, wynosił 8,9 na 100 wypadków, w 2016 r. – 9,0, a w 2017 r. – 8,6.

Pomimo podejmowania wielu działań i powolnej tendencji spadkowej, w 2016 r. na polskich drogach zginęło 3 026 osób a 40 766 zostało rannych, w tym ciężko 12 078. W 2017 r. odnotowano najniższe od wielu lat wartości liczby wypadków drogowych i ich ofiar – zginęło 2 831 osób, a 39 466 zostało rannych, w tym ciężko 11 103 (tabl. 1).

Tablica 1. Wypadki drogowe i ich ofiary w Polsce w latach 2015–2017

Rok	2015	2016	2017
Liczba wypadków	32 967	33 664	32 760
Zmarli na miejscu	2 003	2 104	1 930
Zmarli w ciągu 30 dni	935	922	901
Ciężko ranni	11 200	12 078	11 103
Lekko ranni	28 578	28 688	28 363

Źródło: interaktywna mapa POBR, hurtownia danych POBR

Województwo łódzkie zajmuje dziewiąte miejsce w Polsce pod względem wielkości¹ i szóste miejsce pod względem liczby ludności². W latach 2015–2017, na tle innych województw, wyróżniało się zarówno pod względem liczby wypadków, jak i liczby ciężko i lekko rannych (tabl. 2 i 3).

Wskaźnik motoryzacji dla tego województwa w 2015 r., wyrażony jako liczba samochodów osobowych przypadająca na 1000 mieszkańców wyniósł 545. Dla porównania: najwyższy był w województwie wielkopolskim – 602, a najniższy w podlaskim – 464.

Tablica 2. Wartości charakterystyczne wskaźnika ofiar śmiertelnych i ciężko rannych na 1 mln mieszkańców w Polsce w latach 2015–2017

Rok	Woj. łódzkie	Max	Min	Polska
Wskaźnik ofiar śmiertelnych na 1 mln mieszkańców				
2015	95	102 (opolskie)	56 (śląskie)	77
2016	86	112 (lubuskie)	54 (małopolskie)	79
2017	88	96 (podlaskie)	54 (śląskie)	74
Wskaźnik ciężko rannych na 1 mln mieszkańców				
2015	533	533 (łódzkie)	167 (opolskie)	292
2016	574	574 (łódzkie)	196 (podkarpacie)	314
2017	498	498 (łódzkie)	172 (podkarpacie)	289

Źródło: interaktywna mapa POBR

W powiecie zduńskowolskim, zarówno liczba wypadków, jak i ofiar, utrzymywała się do 2016 r. na podobnym poziomie. W 2017 roku nastąpiła poprawa bezpieczeństwa ruchu, co znalazło swój wyraz w mniejszej liczbie wypadków i rannych (ciężko i lekko) (tabl. 4).

¹ stat.gov.pl/statystyka-regionalna/rankingi-statystyczne/powierzchnia-wedlug-wojewodztw [dostęp: 4.04.2018].

² stat.gov.pl/statystyka-regionalna/rankingi-statystyczne/ludnosc-wedlug-wojewodztw [dostęp: 4.04.2018].

Tablica 3. Wartości charakterystyczne wskaźników liczby wypadków drogowych, ofiar śmiertelnych i rannych w Polsce w latach 2015–2017

Rok	Woj. łódzkie	Max	Min	Polska
Liczba wypadków				
2015	3 991	4 006 (mazowieckie)	639 (lubuskie)	32 967
2016	4 222	4 222 (łódzkie)	684 (lubuskie)	33 664
2017	3 787	4 048 (mazowieckie)	682 (lubuskie)	32 760
Liczba zmarłych na miejscu				
2015	167	329 (mazowieckie)	60 (lubuskie)	2 003
2016	154	362 (mazowieckie)	71 (świętokrzyskie)	2 104
2017	151	324 (mazowieckie)	59 (lubuskie)	1 930
Liczba zmarłych w ciągu 30 dni				
2015	69	158 (mazowieckie)	24 (podlaskie)	935
2016	60	146 (mazowieckie)	19 (opolskie)	922
2017	68	140 (mazowieckie)	18 (opolskie)	901
Liczba ciężko rannych				
2015	1 329	1 329 (łódzkie)	166 (opolskie)	11 200
2016	1 426	1 426 (łódzkie)	299 (opolskie)	12 078
2017	1 237	1 237 (łódzkie)	311 (opolskie)	11 103
Liczba lekko rannych				
2015	3 497	3 715 (mazowieckie)	354 (lubuskie)	28 578
2016	3 872	3 872 (łódzkie)	398 (podlaskie)	28 688
2017	3 513	3 802 (mazowieckie)	409 (podlaskie)	28 363

Źródło: interaktywna mapa POBR

Tablica 4. Wypadki drogowe i ich ofiary w powiecie zduńskowolskim w latach 2015–2017

Rok	2015	2016	2017
Liczba wypadków	64	63	41
Zmarli na miejscu	2	4	2
Zmarli w ciągu 30 dni	1	1	1
Ciężko ranni	9	7	5
Lekko ranni	74	66	43

Źródło: interaktywna mapa POBR

WYNIKI

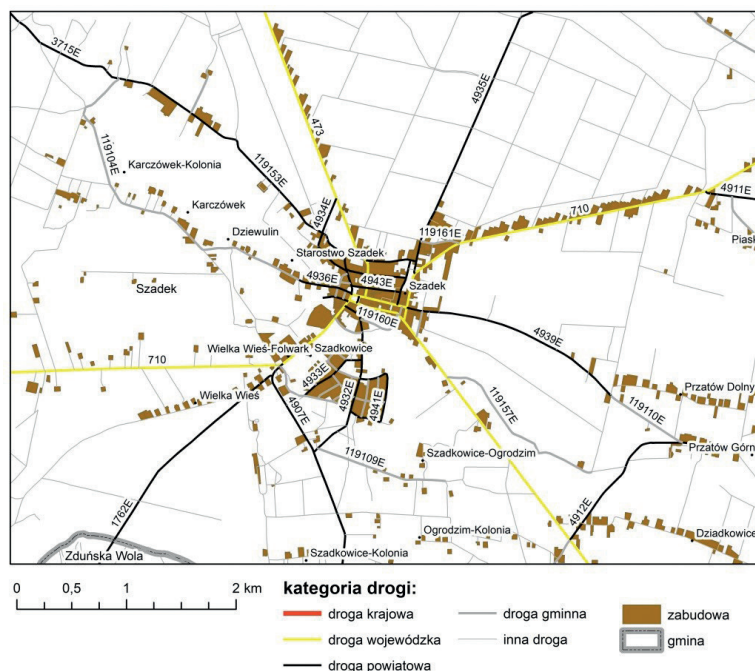
Szadek nie jest dużą gminą, zajmuje obszar 152 km². Powierzchnia gminy stanowi niewiele ponad 41% powierzchni powiatu zduńskowolskiego. W latach 2010–2016 gmina miejsko-wiejska szadkowska notowała nieznaczny wzrost liczby mieszkańców (tabl. 5).

Tablica. 5. Liczba mieszkańców w gminie Szadek w latach 2010–2017

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba mieszkańców	7 382	7 359	7 424	7 383	7 420	7 386	7 393

Źródło: interaktywna mapa POBR

W 2016 roku w samym mieście Szadek mieszkało 1 976 osób. Przez miejscowość przechodzą dwie drogi wojewódzkie: 473 oraz 710. Pierwsza z nich, o długości ok. 117 km łączy Piotrków Trybunalski z Kołem. Na odcinku 4 km ma wspólny przebieg z drogą krajową nr 72. Natomiast droga 710, o długości 77 km, leżąca w całości na obszarze województwa łódzkiego, łączy Łódź z Błaszakami. Droga biegnie przez powiaty: pabianicki, łaski, zduńskowolski i sieradzki (rys. 1).

Rys. 1. Sieć drogowa miasta Szadek i okolic

Źródło: opracowanie własne

W latach 2010–2017 na terenie gminy doszło do 81 wypadków drogowych, w których zginęło 11 osób, a 135 zostało rannych. Największą liczbę wypadków drogowych zanotowano w roku 2012, 2013 i 2015. Natomiast najwięcej poszkodowanych w wyniku wypadków odnotowano w roku 2012 (46 osób), 2011 (24 osoby) i 2015 (21 osób) (tabl. 6).

Tablica. 6. Wypadki drogowe i ich ofiary w gminie Szadek w latach 2010–2017

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Wypadki	10	12	16	14	8	14	4	3
Zmarli na miejscu	1	0	1	2	0	0	1	1
Zmarli w ciągu 30 dni	0	2	2	1	0	0	0	0
Ciężko ranni	1	3	0	5	1	5	0	0
Lekko ranni	10	19	43	13	8	16	7	4

Źródło: interaktywna mapa POBR

W okresie od 2010 do 2017 roku w gminie Szadek w wypadkach samochodowych na miejscu zginęło 6 osób, a w ciągu 30 dni dodatkowo 5 osób. Ponadto w tym czasie aż 135 ofiar wypadków w gminie Szadek została ranna, a 15 ciężko. Były to wartości znacząco przewyższające wskaźniki dla gminy Zapolice i zdecydowanie mniejsze od tych obserwowanych w gminie Zduńska Wola. W 2012 roku doszło do wypadku z udziałem autobusu. Wydarzenie to znacząco wpłynęło na ostateczną liczbę rannych w tym roku.

Niestety w niemal w całym okresie lat 2012–2017 wartości wskaźnikowe liczby ofiar śmiertelnych były wyższe od wartości ogólnopolskich jak i tych obserwowanych w gminie Zapolice. Szczególnie tragicznymi były lata 2012 i 2013, kiedy to wskaźniki ofiar śmiertelnych wypadków drogowych ponad czterokrotnie przewyższyły wartości średnie dla Polski (w 2012 – 404 os./1 mln mieszkańców, w 2013 – 406 os./1 mln mieszkańców). Pod względem liczby ciężko rannych szczególnie niekorzystnie wyróżniały się lata 2013 i 2015 z wartościami dwukrotnie wyższymi od średniej krajowej (677 os./1 mln mieszkańców). Zarówno w gminie Szadek, jak i Zapolice zauważalny jest spadek liczby ofiar śmiertelnych wypadków, szczególnie wyraźny w latach 2015 i 2016, będący odzwierciedleniem trendu ogólnopolskiego. Taka pozytywna tendencja niestety nie jest obserwowana w przestrzeni gminy Zduńska Wola (tabl. 7).

Do największej liczby wypadków w latach 2010–2017 dochodziło z udziałem samochodów osobowych. Na uwagę zasługuje także liczba wypadków z udziałem samochodów ciężarowych (12), autobusów (4) oraz z udziałem rowerzystów (7), w tym jeden z udziałem dziecka (tabl. 8).

Nie jest zaskoczeniem, że, biorąc pod uwagę rodzaj zdarzenia, dominują wypadki – „zderzenie pojazdów”. W latach 2010–2017 było 49 takich wypadków, z czego 17 stanowiły zdarzenia pojedyncze (z udziałem jednego pojazdu), a 11 to potrącenia pieszych (tabl. 9).

Tablica. 7. Wypadki drogowe i ich ofiary
w gminach powiatu zduńskowolskiego w latach 2010–2017

Wskaźnik	Obszar	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Liczba wypadków	Polska	38 832	40 069	37 046	35 847	34 970	32 967	33 664	32 760
	Szadek	10	12	16	14	8	14	4	3
	Zapolice	5	9	5	3	4	8	5	5
	Zduńska Wola	59	56	51	48	58	42	54	33
Liczba zmarłych na miejscu	Polska	2 690	2 986	2 476	2 279	2 163	2 003	2 104	1 930
	Szadek	1	0	1	2	0	0	1	1
	Zapolice	0	1	0	0	0	0	1	0
	Zduńska Wola	1	1	2	3	1	2	2	1
Liczba zmarłych w ciągu 30 dni	Polska	1 218	1 203	1 095	1 078	1 039	935	922	901
	Szadek	0	2	2	1	0	0	0	0
	Zapolice	0	1	0	0	0	0	0	1
	Zduńska Wola	0	2	8	2	2	1	1	0
Liczba ciężko rannych	Polska	11 491	12 585	12 049	11 672	11 696	11 200	12 078	11 103
	Szadek	1	3	0	5	1	5	0	0
	Zapolice	0	5	1	0	0	0	1	1
	Zduńska Wola	7	7	9	2	4	4	6	4
Liczba lekko rannych	Polska	37 462	36 921	33 743	32 387	30 849	28 578	28 688	28 363
	Szadek	10	19	43	13	8	16	7	4
	Zapolice	7	8	5	4	5	10	5	9
	Zduńska Wola	63	61	52	59	59	48	54	30
Liczba ofiar śmiertelnych na 1 mln mieszkańców	Polska	102	109	93	87	83	77	79	74
	Szadek	135	272	404	406	0	0	136	136
	Zapolice	0	408	0	0	0	0	196	196
	Zduńska Wola	85	255	845	419	250	250	249	83
Liczba ofiar ciężko rannych na 1 mln mieszkańców	Polska	299	328	313	303	304	292	314	289
	Szadek	135	408	0	677	135	677	0	0
	Zapolice	0	1 019	202	0	0	0	196	196
	Zduńska Wola	598	594	760	167	333	333	497	331

Źródło: interaktywna mapa POBR

Tablica 8. Wypadki drogowe w gminie Szadek w latach 2010–2017 wg rodzaju pojazdu

Rok	Samochód osobowy	Samochód ciężarowy	Autobus	Motocykl	Rower
2010	9	2	1	0	0
2011	10	1	0	0	2
2012	15	0	1	1	0
2013	14	3	1	0	3
2014	7	3	0	1	2
2015	12	4	1	2	0
2016	3	1	0	0	0
2017	3	0	0	0	0

Źródło: interaktywna mapa POBR

Tablica 9. Wypadki drogowe w gminie Szadek w latach 2010–2017 wg rodzaju zdarzenia

Rok	Liczba wypadków	Zderzenie pojazdów	Potrącenie pieszego	Wypadek pojedynczy
2010	10	7	1	2
2011	12	9	2	1
2012	16	9	3	2
2013	14	8	1	4
2014	8	5	0	3
2015	14	8	2	3
2016	4	1	1	2
2017	3	2	1	0

Źródło: interaktywna mapa POBR

W badanym okresie jedną z przyczyn 19 wypadków była nadmierna prędkość kierowcy, a w 10 przypadkach – jazda pod wpływem alkoholu. W 2013 r. na 14 wypadków, sześć było spowodowanych nadmierną prędkością, cztery alkoholem, a jeden (śmiertelny) łączył obie te przyczyny. Jak wynika z danych, jeden wypadek (2014) był spowodowany przez kierowcę samochodu ciężarowego i jeden przez motocyklistę (2015) jadącego z nadmierną prędkością (tabl. 10).

Tablica 10. Wypadki drogowe w gminie Szadek w latach 2010–2017 wg głównych problemów bezpieczeństwa ruchu drogowego

Rok	Liczba wypadków	Prędkość	Alkohol	Prędkość i alkohol	Inne
2010	10	0	2	0	8
2011	12	2	0	0	10

2012	16	3	2	0	11
2013	14	6	4	1	4
2014	8	3	0	0	5
2015	14	3	2	0	9
2016	4	2	0	0	2
2017	3	0	0	0	3

Źródło: interaktywna mapa POBR

Do wypadków drogowych w gminie Szadek dochodziło częściej na obszarze niezabudowanym, na którym kierujący mogą rozwinąć większą prędkość i jest więcej prostych odcinków. W szczególności dotyczy to dróg wojewódzkich 473 i 710 (tabl. 11, rys. 2 i 3).

Tablica 11. Wypadki drogowe w gminie Szadek w latach 2010–2017 wg rodzaju obszaru

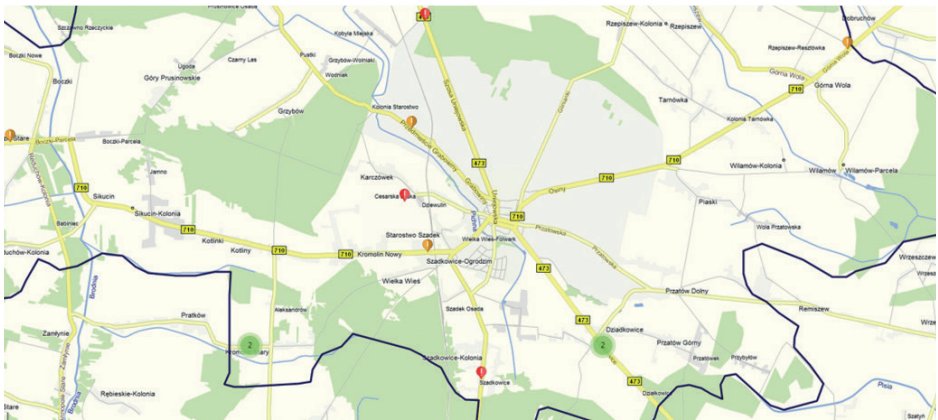
Rok	Liczba wypadków	Zabudowany	Niezabudowany
2010	10	3	7
2011	12	3	9
2012	16	8	8
2013	14	8	6
2014	8	1	7
2015	14	5	9
2016	4	0	4
2017	3	1	2

Źródło: interaktywna mapa POBR

W wypadkach, poza kierującymi i pieszymi, uczestniczyli także pasażerowie. Biorąc pod uwagę badany 8-letni okres, w 81 wypadkach drogowych uczestniczyło: 64 kierujących, 71 pasażerów oraz 11 pieszych (tabl. 12).

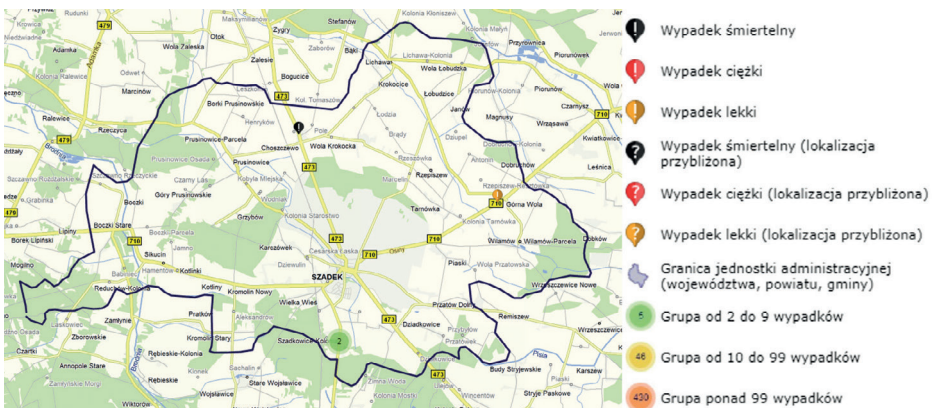
Analiza wieku uczestników wypadków w latach 2010–2017 wskazuje, iż wśród ciężko rannych dominują dzieci – pasażerowie (w wieku 0–14), a wśród lekko rannych dorośli w wieku 18–24 lata (25 osób) i 25–34 lata (23 osoby) (tabl. 13).

Ofiarami wypadków byli częściej mężczyźni. W 81 omawianych sytuacjach to oni w większości prowadzili pojazd (69); uczestniczyło w nich 28 kierujących kobiet (tabl. 14 i 15).

Rys. 2. Lokalizacja wypadków drogowych w gminie Szadek w 2015 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie interaktywnej mapy POBR

Rys. 3. Lokalizacja wypadków drogowych w gminie Szadek w 2016 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie interaktywnej mapy POBR

Tablica 12. Wypadki drogowe w gminie Szadek w latach 2010–2017
wg rodzaju poszkodowanych uczestników ruchu

Rok	Liczba wypadków	Kierujący wypadki/osoby	Pasażer wypadki/osoby	Pieszy wypadki/osoby
2010	10	4/4	6/7	1/1
2011	12	9/9	6/13	2/2
2012	16	11/14	6/29	3/3
2013	14	11/13	5/7	1/1
2014	8	7/7	2/2	0
2015	14	12/12	5/7	2/2
2016	4	2/2	2/5	1/1
2017	3	2/3	1/1	1/1

Źródło: interaktywna mapa POBR

Tablica 13. Ofiary wypadków drogowych w gminie Szadek w latach 2010–2017 wg wieku

Grupa	Wiek	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Zmarli na miejscu wg kategorii wiekowych	0–14	0	0	0	0	0	0	0	0
	15–17	0	0	0	0	0	0	0	0
	18–24	0	0	0	1	0	0	0	0
	25–34	0	0	1	0	0	0	0	0
	35–44	0	0	0	1	0	0	0	0
	45–54	0	0	0	0	0	0	1	1
	55–64	1	0	0	0	0	0	0	0
	65+	0	0	0	0	0	0	0	0
Zmarli w ciągu 30 dni wg kategorii wiekowych	0–14	0	0	0	0	0	0	0	0
	15–17	0	0	1	0	0	0	0	0
	18–24	0	0	0	0	0	0	0	0
	25–34	0	0	0	0	0	0	0	0
	35–44	0	0	0	1	0	0	0	0
	45–54	0	1	0	0	0	0	0	0
	55–64	0	0	0	0	0	0	0	0
	65+	0	1	1	0	0	0	0	0

Grupa	Wiek	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ciężko ranni wg kategorii wiekowych	0–14	0	1	0	2	0	1	0	0
	15–17	0	0	0	0	0	0	0	0
	18–24	0	1	0	0	1	1	0	0
	25–34	0	0	0	2	0	1	0	0
	35–44	1	0	0	1	0	1	0	0
	45–54	0	0	0	0	0	0	0	0
	55–64	0	1	0	0	0	0	0	0
	65+	0	0	0	0	0	1	0	0
Lekko ranni wg kategorii wiekowych	0–14	1	2	5	0	1	2	0	0
	15–17	0	2	11	0	0	0	0	0
	18–24	4	7	11	1	0	0	5	1
	25–34	1	2	2	6	2	7	0	0
	35–44	0	1	5	1	2	4	0	1
	45–54	4	3	4	2	1	2	0	1
	55–64	0	2	1	0	1	0	2	1
	65+	0	0	4	3	1	1	0	0

Źródło: interaktywna mapa POBR

Tablica 14. Ofiary wypadków drogowych w gminie Szadek w latach 2010–2017 wg płci uczestników

Rok	Liczba wypadków	Wypadki/kobiety	Wypadki/mężczyźni
2010	10	3/3	7/9
2011	12	7/10	6/14
2012	16	9/12	13/34
2013	14	6/7	11/14
2014	8	3/3	6/6
2015	14	5/5	13/14
2016	4	1/2	4/6
2017	3	3/3	2/3

Źródło: interaktywna mapa POBR

Tablica 15. Wypadki drogowe w gminie Szadek w latach 2010–2017 wg płci kierujących

Rok	Liczba wypadków	Kobiety	Mężczyźni
2010	10	2	8
2011	12	6	10

2012	16	4	16
2013	14	5	11
2014	8	3	7
2015	14	3	12
2016	4	2	3
2017	3	3	2

Źródło: interaktywna mapa POBR

Jednym z głównych problemów bezpieczeństwa ruchu drogowego są wypadki drogowe z udziałem młodych kierowców, szczególnie w wieku 18–24 lata. Biorąc pod uwagę tę zmienną w analizowanym okresie, w 81 wypadkach uczestniczyło 17 mężczyzn i 8 kobiet. W następnej grupie wiekowej, 25–34 lata, wśród kierujących było 22 mężczyzn i siedem kobiet (tabl. 16).

Tablica 16. Wypadki w gminie Szadek w latach 2010–2017 w grupie wiekowej (18–24, 25–34 lata) i płci kierujących

Rok	Liczba wypadków	18–24 lata		25–34 lata	
		Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
2010	10	1	2	1	4
2011	12	3	5	2	2
2012	16	1	3	0	5
2013	14	1	0	1	4
2014	8	1	3	1	1
2015	14	0	4	2	6
2016	4	1	0	0	0
2017	3	1	0	1	0

Źródło: interaktywna mapa POBR

Posługując się mapą POBR nie można uzyskać informacji na temat liczby kolizji. Są one dostępne jedynie w hurtowni danych POBR. W 2016 r. w stosunku do 2010 r. na terenie gminy i miasta Szadek liczba kolizji drogowych spadła o około połowę. W 2017 r. nastąpił znaczny wzrost liczby kolizji (do poziomu z 2010 r.) (tabl. 17).

Tablica 17. Kolizje drogowe w gminie i mieście Szadek w latach 2010–2017

Rok	Gmina Szadek	Miasto Szadek
2010	109	30
2011	90	42

Rok	Gmina Szadek	Miasto Szadek
2012	74	40
2013	86	39
2014	73	24
2015	54	18
2016	55	17
2017	100	34

Źródło: hurtownia danych POBR

PODSUMOWANIE

Przeprowadzona analiza wypadków drogowych w gminie Szadek w latach 2010–2017 z wykorzystaniem mapy interaktywnej i hurtowni danych POBR, z powodu małej liczebności samych zdarzeń, jak i ich ofiar, nie pozwala na wyciągnięcie zbyt daleko idących wniosków. Należy zwrócić większą uwagę na bezpieczeństwo na drogach wojewódzkich (natężenie ruchu, prędkość pojazdów, ruch tranzytowy) oraz przyjrzeć się podróżowaniu dzieci jako pasażerów samochodów (obecność fotelików i ich prawidłowe stosowanie), jak również samych dorosłych. Małych miast, podobnych Szadkowi, przez których centrum przechodzą przynajmniej dwie drogi wojewódzkie, jest wiele. Priorytetem władz powinno być bezpieczeństwo i komfort mieszkańców, czemu mogłoby służyć wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza obszar zabudowany. W sytuacji malejącej liczby mieszkańców i biorąc pod uwagę skalę nakładów finansowych niezbędnych do wybudowania obwodnicy miasta otwartą pozostaje kwestia czy inwestycja taka byłaby uzasadniona z ekonomicznego punktu widzenia. Jest to problem złożony i niełatwy do rozwiązania. Wymaga bardziej szczegółowej analizy systemu transportu na tym obszarze.

Bibliografia

Dane i mapy pochodzące z mapy interaktywnej oraz hurtowni danych POBR; www.obserwatoriumbrd.pl [dostęp: luty-kwiecień 2018].

[Artykuł wpłynął: kwiecień 2018; akceptacja: sierpień 2018]

ROAD ACCIDENTS IN SZADEK MUNICIPALITY IN 2010–2017

Summary

Polish Road Safety Observatory is one of the entities involved in collecting and analyzing data in the field of road safety. An interactive map is a tool which is an integral part of the Observatory. The article presents analysis of road accidents in the municipality of Szadek in 2010–2017 with the use of this tool.

Keywords: road safety, road accident